

Brüssel, 30.7.2015
COM(2015) 374 final

KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE

**ühenduse rände- ja rahvusvahelise kaitse statistikat käsitleva määruse (EÜ) nr 862/2007
rakendamise kohta**

(EMPs kohaldatav tekst)

1. SISSEJUHATUS

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. juuli 2007. aasta määruse (EÜ) nr 862/2007 (mis käsitleb ühenduse rände- ja rahvusvahelise kaitse statistikat)¹ (edaspidi ka „määrus”) peamine eesmärk on Euroopa rände ja rahvusvahelise kaitse statistika kogumine ja koostamine.

Käesolev aruanne on järg esimesele, mille komisjon võttis vastu 2012. aasta septembris² kooskõlas määruse (EÜ) nr 862/2007 artikliga 12.

Määruse artiklis 12 on sätestatud järgmine: „Hiljemalt 20. augustil 2012 ja seejärel iga kolme aasta tagant esitab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule käesoleva määruse kohaselt koostatud statistikat ja selle kvaliteeti käsitleva aruande”.

Käesolevas aruandes on dokumenteeritud liikmesriikide ja komisjoni (Eurostati) edusammud eespool nimetatud määruse rakendamisel pärast esimest aruannet.

2. MÄÄRUSEGA HÕLMATUD STATISTIKA

Määrus (EÜ) nr 862/2007 käsitleb rände ja rahvusvahelise kaitse (varjupaiga) kohta Euroopa statistika koostamist. Peamised määrusega reguleeritud statistikavaldkonnad on järgmised:

- rahvusvahelised rändevood, mis on liigitatud kodakondsuse rühmade, sünniriigi rühmade, eelmise/järgmise elukohariigi rühmade ning vanuse ja soo alusel; rahvastik, mis on liigitatud kodakondsuse rühmade, sünniriigi rühmade, vanuse ja soo ning eelmise elukohariigi kodakondsuse omandamise alusel (artikkel 3);
- varjupaigataotlused, esimese astme otsused ja edasikaebamise käigus tehtud otsused, millega antakse või võetakse ära mitmesuguseid rahvusvahelise kaitse seisundeid, saatjata alaealiste varjupaigataotlused liigitatuna kodakondsuse alusel; ja statistika Dublini III määruse³ rakendamise kohta liikmesriikide poolt (artikkel 4);
- kolmandate riikide kodanikud, kellel välispiiril keelatakse sisenemine liikmesriiki, kolmandate riikide kodanikud, kes sisserännet käsitlevate õigusaktide alusel viibivad riigis illegaalselt, liigitatuna kodakondsuse alusel (artikkel 5);
- kolmandate riikide kodanikele väljastatud elamisload liigitatuna kodakondsuse, elamisloa kehtivusaja ja elamisloa andmise põhjuse (sisserände kategooria) alusel (artikkel 6);
- kolmandate riikide kodanikud, kelle kohta on sisserännet käsitlevate õigusaktide alusel tehtud korraldus liikmesriigi territooriumilt lahkuda, ning kolmandate riikide kodanikud, kelle lahkumine riigist pärast sellise korralduse tegemist on registreeritud, liigitatuna kodakondsuse alusel (artikkel 7).

¹ ELT L 199, 31.7.2007, lk 23.

² COM (2012) 528 final.

³ ELT L 180, 29.6.2013, lk 31.

Rakendamisprotsessi osana on komisjon jätkanud tiheda koostöö väljakujundamist ja tegemist erinevate riiklike ametiasutustega, kes on seotud määrusega ettenähtud andmete koostamise ja esitamisega. Rändevoogude ja rahvastiku statistika esitavad komisjonile (Eurostatile) tavaliselt riiklikud statistikaametid. Elamislubade ja varjupaiga statistika esitavad tavaliselt otse siseministeeriumid või sisserändeasutused. Piirkontrolli ja riigis loata viibivate rändajate väljasaatmist käsitlevat statistikat võivad esitada ka siseministeeriumid, sisserändeasutused või politseiasutused.

Loetletud statistikate põhitunnused on esitatud tabelis 1.

Tabel 1. Määruse (EÜ) nr 862/2007 alusel esitatud statistika põhitunnused

	Artikkel 3 Rändevood, rahvastik, koda- kondsuse saamine	Artikkel 4 Varjupaik	Artiklid 5 ja 7 Sisserännet käsitlevate õigusaktide täitmise tagamine	Artikkel 6 Elamisload
Geograafiline ulatus	36 riiki (32 ELi/EFTA riiki)	32 ELi/EFTA riiki	32 ELi/EFTA riiki	32 ELi/EFTA riiki
Esimene andmete kogumise aasta	2008	2008	2008	2008
Sagedus	Kord aastas	Kord kuus/kvartalis/aastas	Kord aastas	Kord aastas
Andmete edastamise tähtaeg	12 kuud pärast vaatlusaasta lõppu	2 kuud pärast vaatlusperioodi lõppu igakuiste/kvartaalsete andmete puhul 3 kuud pärast vaatlusperioodi lõppu iga-aastaste andmete puhul	3 kuud pärast vaatlusaasta lõppu	6 kuud pärast vaatlusaasta lõppu
Andmete esitajad	Riiklikud statistikaametid	Siseministeeriumid (või asjaomased sisserändeasutused)	Siseministeeriumid, sisserändeasutused või piirivalve	Siseministeeriumid (või nendega seotud sisserändeasutused)

3. MUUD ASJAOMASED ÕIGUSAKTID

Alates 2012. aastast on demograafilise statistika valdkonnas jõustunud kaks uut õigusakti. Need on olulised määruse (EÜ) nr 862/2007 artikli 3 alusel statistika koostamiseks kodakondsuse ja sünniriigi kaupa liigitatud rahvusvaheliste rändevoogude ja rahvastiku kohta, eriti mis puudutab nõutavate statistikakogumite järjepidevust:

1. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. novembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1260/2013 Euroopa rahvastikustatistika kohta⁴;
2. komisjoni 4. märtsi 2014. aasta rakendusmäärus (EL) nr 205/2014, millega kehtestatakse ühtsed tingimused Euroopa rahvastikustatistika käsitleva Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. novembri 2013. aasta määruse (EL) nr 1260/2013 rakendamiseks seoses andmete jaotuse, tähtaegade ja muudatustega⁵.

Peale nimetatute jõustus veel mitu seadusliku rände valdkonna õigusakti. Kõnealused õigusaktid on olulised määruse artikli 6 alusel elamislubade statistika koostamiseks ning need on integreeritud (või integreeritakse lähitulevikus) kõnealuste andmete kogumisse:

1. nõukogu direktiiv 2009/50/EÜ kolmandate riikide kodanike kõrget kvalifikatsiooni nõudva töö eesmärgil riiki sisenemise ja seal elamise tingimuste kohta⁶ (andmete kogumine algas 2013. aastal, vaatlusaasta on 2012. aasta);
2. nõukogu ja Euroopa Parlamendi direktiiv 2011/98/EL kolmandate riikide kodanikele liikmesriigis elamist ja töötamist võimaldava ühtse loa taotlemise ühtse menetluse ning liikmesriigis seaduslikult elavate kolmandatest riikidest pärit töötajate ühiste õiguste kohta⁷ (andmete kogumine algas 2014. aastal, vaatlusaasta oli 2013. aasta);
3. Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2014/36/EL kolmandate riikide kodanike hooajatöötajana töötamise eesmärgil riiki sisenemise ja seal elamise tingimuste kohta⁸ (andmete kogumine algab 2018. aastal, vaatlusaasta on 2017. aasta);
4. Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2014/66/EL, kolmandate riikide kodanike liikmesriiki sisenemise ja seal elamise tingimuste kohta ettevõtjasisese üleviimise korral⁹ (andmete kogumine algab 2018. aastal, vaatlusaasta on 2017. aasta).

Horvaatia liitumisega 2013. aasta juulis muutus määrus (EÜ) nr 862/2007 kohustuslikuks nimetatud uuele liikmesriigile ning seega hakkasid koondandmed sisaldama andmeid EL28 kohta.

Ülalmainitud hiljutiste õigusaktide raames esitatud statistikat ei ole alljärgnevas kvaliteedi hindamises nende erineva õigusliku aluse tõttu arvesse võetud ja nende kohta koostatakse eraldi hindamisaruanded, nagu kõnealused õigusaktid ette näevad.

⁴ ELT L 330, 10.12.2013, lk 39.

⁵ ELT L 65, 5.3.2014, lk 10.

⁶ ELT L 155, 18.6.2009, lk 17.

⁷ ELT L 343, 23.12.2011, lk 1.

⁸ ELT L 94, 28.3.2014, lk 375.

⁹ ELT L 157, 27.5.2014, lk 1.

4. ÜLDISED EDUSAMMUD PÄRAST 2012. AASTA ARUANNET

Pärast 2012. aasta aruannet on andmete kättesaadavus ja täielikkus kõikides andmekogudes oluliselt paranenud. Täheldatav on üldine andmete kvaliteedi paranemine, mistõttu andmed on täpsemad, sidusamad ja võrreldavamad. Liikmesriigid on parendanud aluseks olevate andmete allikaid ja statistilisi vahendeid andmete ettevalmistamiseks, mille tulemusena on komisjonile esitatavad andmed täpsemad, katvamad ja ajakohasemad.

Paranenud kvaliteet ja liikmesriikide järjest õigeaegsem andmete esitamine on andnud komisjonile võimaluse lühendada andmete levitamiseks kuluvat aega, mis tähendab ajakohasemate andmete avaldamist ja paremat andmete kättesaadavust kasutajatele.

Lisaks sellele on alates vaatlusaastast 2013 artikli 3 alla kuuluva statistikavaldkonna andmete kogumine ühendatud määruse (EL) nr 1260/2013 alusel nõutavate andmetega, et saavutada ühtsus erinevate rahvastiku liigitamise ja võimalikul määral ka rahvastiku demograafilise bilansi, rahvastikusündmuste ja rändevoogude jaotuste vahel. Ühendatud on ka metaandmete informatsioon, mida liikmesriigid on kohustatud esitama.

Peale selle on komisjoni, ELi muude asutuste ja liikmesriikide statistikaalase koostöö tulemusena artiklite 4–7 alusel kogutava statistika valdkonnas tehtud muudatused juhistesse, mis käsitlevad kõnealuse määruse kohast andmete kogumist¹⁰. Meetodika täiustamise tulemusena on paranenud statistiliste mõistete ja määratluste selgus. Hiljuti tehtud muudatused migratsiooni ja varjupaiga valdkonna õigusaktides on arvesse võetud meetodilistes juhendites varjupaiga- ja elamislubade andmete kogumise kohta.

Komisjoni tehtud tehnilised täiustused on taganud andmete tõhusama valideerimise ja töötlemise, kuna ulatusliku kvaliteedialase info kogumine võimaldab täiel määral hinnata sissetulevate andmete kvaliteeti. Mittevastavuse korral on võetud vajadusel kasutusele meetmed (ametlikud kirjad), et tagada vajalikul määral nõuetele vastavus.

5. KOOSTATUD STATISTIKA KVALITEET

5.1. Asjakohasus

Komisjonis on rände- ja varjupaigastatistika peamine kasutaja rände ja siseasjade peadirektoraat. Kõnealust statistikat kasutavad aga sageli ka teised komisjoni talitused, eelkõige tööhõive, sotsiaalküsimuste ja sotsiaalse kaasatuse peadirektoraat ning õigusküsimuste peadirektoraat.

Üks kõnealuse statistika oluline kasutusvaldkond on olnud seotud igale liikmesriigile eelarvevahendite eraldamisega programmi „Solidarsus ja rändevoogude juhtimine” fondide

¹⁰ Dokumentide „Technical Guidelines for the data collection under Article 4(1) (3) of the Regulation (EC) No 862/2007; Statistics on Asylum”, „Technical Guidelines for the data collection under Article 6 of the Regulation (EC) No 862/2007; Statistics on Residence Permits” muudatused ja dokument „Technical Guidelines for the data collection under Articles 5 and 7 of the Regulation (EC) No 862/2007; Enforcement of Immigration Legislation (EIL) Statistics” aastal 2014; dokumendi „Technical Guidelines for the data collection under Article 4(4) of the Regulation 862/2007; Dublin Statistics” muudatused aastal 2015.

raames. Pärast 2012. aasta aruannet muudeti nende fondide struktuuri ja see põhineb nüüd uuel õiguslikul alusel: perioodiks 2014–2020 loodud Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondil (AMIF), mis on asutatud määruse (EL) nr 516/2014¹¹ alusel, ja Sisejulgeolekufondil (ISF), mis on asutatud määruse (EL) nr 515/2014¹² alusel. Kuna rahastamine nendest uutest fondidest on korraldatud mitmeaastases lõikes, siis ei esitata ka andmeid enam igal aastal. Eraldised on arvatud välja varem esitatud statistika põhjal, välja arvatud Sisejulgeolekufond, mille puhul on nõutav vahearuanne.

Statistikat rände ja rahvusvahelise kaitse kohta kasutab komisjon regulaarsete aruannete koostamiseks, rakendatava poliitika kohta ettepanekute tegemiseks, põhiõigusaktidega nõutavate rakendusaruannete koostamiseks ja poliitika analüüsimiseks. Näiteks esitatakse Euroopa rändevõrgustiku sisserände- ja varjupaigaküsimuste aastaaruandes¹³ faktiline ülevaade peamistest arengutest rände- ja rahvusvahelise kaitse valdkonnas nii ELi kui ka liikmesriikide tasandil. Euroopa rändevõrgude ja rahvastiku statistika sünniriigi ja kodakondsuse järgi on oluline selliste publikatsioonide jaoks nagu „Special Supplement on Demographic Trends of the EU Employment and Social Situation Quarterly Review”¹⁴ (ELi tööhõive ja sotsiaalse olukorra kvartaliülevaate demograafiliste suundumuste erilisa).

Euroopa rändevõrgustik¹⁵ on jätkuvalt suurim Eurostati rände- ja rahvusvahelise kaitse alase statistika tarbija, kasutades seda oma iga-aastaste ELi ja riigi tasandi statistiliste ja analüütiliste aruannete koostamiseks.

Pärast 2012. aasta aruande ilmumist on hakatud Euroopa statistikat järjest enam kasutama selliste rändega seotud ELi ametite nagu Euroopa Liidu liikmesriikide välispiiril tehtava operatiivkoostöö juhtimise Euroopa agentuuri (Frontex) ja Euroopa Varjupaigaküsimuste Tugiameti (EASO) töö toetamiseks. Eurostat teeb kõnealuste ametitega tihedat koostööd andmekogude ja nendega seotud statistilise meetodika väljatöötamisel.

Määruse alusel koostatud statistikat kasutavad regulaarselt riikide valitsused, rahvusvahelised organisatsioonid, teadlased ja kodanikuühiskonna rühmad, kes tegelevad mitmesuguste küsimustega, mille hulgas on sisserändajate ühiskonda integreerimine, riiklike varjupaiga- ja

¹¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 516/2014, 16. aprill 2014, millega luuakse Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifond, muudetakse nõukogu otsust 2008/381/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsused nr 573/2007/EÜ ja nr 575/2007/EÜ ja nõukogu otsus 2007/435/EÜ, [ELT L 150, 20.5.2014, lk 168](#).

¹² Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 515/2014, 16. aprill 2014, millega luuakse Sisejulgeolekufondi osana välispiiride ja viisade rahastamisvahend ning tunnistatakse kehtetuks otsus nr 574/2007/EÜ, [ELT L 150, 20.5.2014, lk 143](#).

¹³ Euroopa rändevõrgustik (*European Migration Network* (EMN)), [Sisserände- ja varjupaigalaaste küsimuste aastaaruanne 2014: kokkuvõttev 2014. aasta poliitikaaruanne](#), esitatud EL liikmesriikide ja Norra poolt koos statistikalisaaga.

¹⁴ <http://ec.europa.eu/eurostat/documents/3217494/5775829/KE-BH-13-0S2-EN.PDF>

¹⁵ http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/networks/european_migration_network/index_en.htm

sisserändemenetluste väljatöötamine ja jälgimine ning rahvastiku ja tööjõu tulevikuprognoside koostamine.

5.2. Täpsus

Pärast 2012. aasta aruannet on täheldatav liikmesriikide esitatavate andmete täpsuse arvestatav paranemine. Eriti määruse artiklite 4–7 alusel esitatava statistika valdkonnas on varjupaiga ja sisserände kontrollimise ning ka rahvastiku registreerimisega seotud haldussüsteemide laiaulatuslik ümberkujundamine avaldanud väga positiivset mõju statistiliste andmete täpsusele. Liikmesriigid võtavad järjepidevalt kasutusele integreeritumaid ja terviklikumaid haldussüsteeme, milles kasutatakse nüüdisaegseid IT- ja sidevahendeid. Need uued süsteemid vastavad paremini Eurostati andmekogude meetodilistele ja tehnilistele nõuetele. Liikmesriigid on teavitanud Eurostati oma haldussüsteemides tehtavatest muudatustest ning küsinud nõuandeid ja kinnitust selle kohta, et andmed vastavad määruse nõuetele.

Eurostat kogub metaandmeid, eelkõige andmete täpsusega seotud informatsiooni, selgitades muu hulgas andmeallikaid ja menetlusi ning andmete suhtes kasutatavaid hindamis- või modelleerimisprotsesse ja nende võimalikku mõju määruses esitatud määratlustele vastavuse astmele. Lisaks on Eurostat töötanud välja erilised kvaliteediküsimustikud, et koguda täpsemat andmete kvaliteediga seonduvat informatsiooni.

Pärast 2012. aasta aruannet on oluliselt vähenenud puuduvate või mittetäielike andmete hulk. Mitmed riigiasutused on täiustanud oma tööd selliselt, et vajaminev informatsioon kogutakse juba sisserändejuhtumite haldusmenetluste käigus, ning on täiustanud oma arvutisüsteeme, võimaldamaks kõnealuseid andmeid statistika jaoks kergesti kätte saada.

Kuigi paranemine on toimunud, on artikli 3 valdkonnas ikka veel spetsiifilisi täpsust puudutavaid küsimusi, nimelt alakaetus (s.o isikud ei registreeri oma elukohta) ja ülekaetus (isikud ei registreeri end välja, kuna tihti ei ole neil selleks kohustust ega stiimulit).

Varjupaigastatistika valdkonnas on lahendatud varem esinenud probleemid seoses asjaoluga, et mõnes riigis ei olnud vanuse või soo andmed ametlikest dokumentidest kas täielikult või osaliselt kättesaadavad, ja nüüd on andmed täielikud. Andmetesse on jäänud alles teatud lüngad, mis pärinevad määruse alusel andmekogude koostamise algusaastatest, seda ka elamislubade statistika valdkonnas, ning tehniliste piirangute tõttu ei ole võimalik neid lünki enam täita. Artikli 4 lõikega 4 (Dublini statistika) hõlmatud statistika valdkonnas on jäänud alles spetsiifilised täpsuse probleemid, mis on seotud liikmesriikide erinevustega aruannete esitamise latentsuses ja tavades, ja selle tulemuseks on sissetulevate ja väljaminevate üleandmistaotluste piiratud järjepidevus.

5.3. Ajakohasus ja õigeaegsus

Olenevalt andmete tüübist on andmete esitamise tähtaeg 2 kuni 12 kuud pärast kontrollkuupäeva või vaatlusperioodi lõppu.

Pärast 2012. aasta aruannet on täheldatav andmete esitamise õigeaegsuse arvestatav paranemine. Riigi tasandil automatiseeritud andmete väljavõtte protseduuri kasutuselevõtu ja Eurostati regulaarsete vastavuskontrollide tulemusena esitatakse andmed õigeaegselt. Mõnede allesjäänud probleemide puhul on tegemist üksikjuhtumitega (mis on tingitud näiteks töötajate vahetumisest või arvutisüsteemide muutumisest).

Määrusega nõutud andmete õigeaegne ja terviklikum esitamine on aidanud Eurostatil omakorda parandada oma andmetöötluse ja andmete levitamise ajakohasust. Pärast 2012. aasta aruannet on vähenenud ajaline viivitus andmete laekumise ning kinnitatud andmete avalikul Eurostati teabelevituse veebilehel avaldamise vahel. Lisaks on andmetöötluse aega täiendavalt vähendanud järkjärguline automaatsete sisemiste kinnitamisprotseduuride kasutuselevõtt koos riikide andmeesitajatele automaatselt saadetavate veateadetega.

5.4. Juurdepääs

Rändeandmed (ja metaandmed) kõigis neljas valdkonnas (migratsioon, rahvastik, kodakondsuse omandamine; varjupaigaküsimused; sisserändealaste õigusaktide rakendamine; elamisload) on tasuta kättesaadavad Eurostati veebisaidil järgmiste temade all: „Rahvastik (demograafia, migratsioon ja prognoosid)”¹⁶ ja „Varjupaik ning juhitud ränne”¹⁷. Andmed hõlmatakse kokkuvõtlikesse väljaannetesse, nagu Eurostati aastaraamat,¹⁸ aga ka konkreetsetele rändega seotud teemadele pühendatud üksikasjalikesse väljaannetesse¹⁹. Pärast 2012. aasta aruannet on Eurostat hakanud edendama juhendmaterjali „Statistics Explained” artiklite kasutamist, andes rohkem teavet statistika, suundumuste ja nende tõlgendamise kohta. Selliseid artikleid kirjutatakse ja ajakohastatakse regulaarselt kõikide määruse alusel kogutavate andmete kohta²⁰.

Eurostati veebisaidi rubriik „Rahvastik” sisaldab määrusekohast statistikat ja selle kasutajate arv järjest kasvab (50 000-lt 60 000 lehevaatamiseni kuus ja 5,7 %-lt kuni 7,2 %-ni kõigist Eurostati kodulehe vaatamistest eelmise kolme aasta jooksul) ning see leht on vaatamiste arvestuses teisel kohal Eurostatil.

5.5. Võrreldavus ja sidusus

5.5.1. Mõisted

Ühtlustatud mõistete kasutamine alates 2012. aasta aruandest kõikides määrusekohastes andmekogudes on oluliselt parandanud andmete võrreldavust.

Mõistete range kasutamise probleeme on olnud kõige raskem lahendada määruse artikli 3 kohase rännet ja kodakondsuse omandamist käsitleva statistika puhul. Just seoses nende andmetega

¹⁶ <http://ec.europa.eu/eurostat/web/population-demography-migration-projections/statistics-illustrated>

¹⁷ <http://ec.europa.eu/eurostat/web/asylum-and-managed-migration/statistics-illustrated>

¹⁸ http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Europe_in_figures_-_Eurostat_yearbook

¹⁹ Vt nt Eurostati sarja „Data in Focus” väljaandeid, näiteks „Asylum applicants and first instance decisions on asylum applications”: kolmas kvartal 2014 – väljaanne number 15/2014, <http://ec.europa.eu/eurostat/web/products-data-in-focus/-/KS-QA-14-015>.

²⁰ <http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Population>

esineb riiklikes süsteemides kõige rohkem erinevusi kasutatavate andmeallikate mitmekesisuse tõttu. Jõupingutused jätkuvad, ent mõned riigid ei saanud kasutada 12-kuulist kriteeriumi sisse/väljarändevoogude määratlemiseks – tihti sellepärast, et nende riigisisene rändemääratlus põhines kodanike puhul alalisuse kriteeriumil või mõne EMÜ kodaniku puhul (Põhjamaade kokkulepe) kuue kuu kriteeriumil. Neli riiki ei saanud kasutada kriteeriumi „riigis elav” kodakondsuse omandamise määratlemiseks, kuna see hõlmas kodakondsuse andmist isikutele, kes ei elanud riigis või kellel oli alaline riigis elamise luba.

Artikliga 3 hõlmatud statistika puhul saavutati suurem järjepidevus ja võrreldavus demograafiliste andmete kogudega selliselt, et liikmesriigid leppisid kokku ühesugustes vanuse määratlustes ja liigitustes ning ELi koondarvude määratlustes laienemise korral, nagu see juhtus 2013. aastal Horvaatia puhul²¹.

Tänu 2011. aastal kogu ELis läbi viidud rahva ja eluruumide loendusele parandati määratlusi, meetodeid ja andmeallikaid, mis moodustasid kasuliku sisendi koos peegeldatud statistiliste andmete kasutamise. Siiski mõjutab andmete võrreldavust üks konkreetne probleem, mis on seotud olukorraga, kus kasutatakse ainult alalise registreerimise mõistet ilma viibimise aega piiritlevate kriteeriumideta.

Rakendati uued metoodilised juhised andmekogude moodustamiseks artiklite 4–7 alusel. Uutes juhistes antakse täpsemad ja selgemad suunised varjupaigaga, elamislubadega ja sisserännet puudutavate õigusaktide täitmise tagamisega seotud andmekogudes kasutatavate määratluste ja mõistete rakendamise kohta. Need sisaldavad ka viimaseid muudatusi õigusaktides. Näiteks aastatel 2011 kuni 2013 vastu võetud uus varjupaiga valdkonna uuesti sõnastatud õigusaktide komplekt²² leidis kajastamist artikli 4 kohaste andmekogude koostamise metoodilise juhendi muudatustes.

5.5.2. *Andmeallikad*

Alates 2012. aasta aruandest on riigid artikli 3 valdkonnas parandanud oma Eurostatile edastatava statistika kvaliteeti täiendavate allikate kasutamise abil (tervisekindlustusregistrid, maksuregistrid, 2011. aasta rahvaloendus) ja eriti peegeldatud voogude abil, mida partnerriigid edastavad selleks, et parandada katvusvigu, mis on tekkinud kalduvusest end mitte registreerida ja arvelt mitte maha võtta, mille tulemuseks on väljarändevoogude alahindamine ja osa inimeste

²¹ Näiteks ELi 2013. aasta koondi spetsifikatsioon muutub, kui me viitame koondile 2013. aasta alguses (kui oli veel EL27) või 2013. aasta lõpus (kui oli EL28).

²² Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2011/95/EL, 13. detsember 2011, mis käsitleb nõudeid, millele kolmandate riikide kodanikud ja kodakondsuseta isikud peavad vastama, et kvalifitseeruda rahvusvahelise kaitse saajaks, ning nõudeid pagulaste või täiendava kaitse saamise kriteeriumidele vastavate isikute ühetaolisele seisundile ja antava kaitse sisule (ELT L 337, 20.12.2011, lk 9); Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 604/2013, 26. juuni 2013, millega kehtestatakse kriteeriumid ja mehhanismid selle liikmesriigi määramiseks, kes vastutab mõnes liikmesriigis kolmanda riigi kodaniku või kodakondsuseta isiku esitatud rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest (ELT L 180, 29.6.2013, lk 31); Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2013/32/EL, 26. juuni 2013, rahvusvahelise kaitse seisundi andmise ja äravõtmise menetluse ühiste nõuete kohta (ELT L 180, 29.6.2013, lk 60); Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2013/33/EL, 26. juuni 2013, millega sätestatakse rahvusvahelise kaitse taotlejate vastuvõtu nõuded (ELT L 180, 29.6.2013, lk 96).

arvestamine kahekordselt. Selle töö üle teostab järelevalvet Eurostat tihedas koostöös riiklike statistikaametitega ja hõlbustades andmetevahetust riikide vahel.

Riiklikud andmeesitajad on informeerinud komisjoni (Eurostati) varjupaigaküsimuste, elamislubade ja sisserännet puudutavate õigusaktide täitmise tagamise valdkondade haldusregistrites tehtud täiustustest ja ümberkorraldustest. Kõnealused täiustused olid peamiselt suunatud registrite moderniseerimisele, kaasa arvatud nende paremale vastavusele määrusekohaste andmekogude meetodiliste ja tehniliste nõuetega. Mõne liikmesriigi puhul põhjustasid sellised tehnilised arendused katkestusi andmete esitamises. Sellistest katkestustest teavitatakse eelnevalt Eurostati ja lõpptulemusena paraneb andmete kvaliteet.

5.5.3. Sidusus

Kui võrdlusi on võimalik teha, näitavad tulemused kõrgetasemelist sidusust muu tegevuse raames ning riiklike ning rahvusvaheliste organisatsioonide kogutud ja avaldatud teabega. Eurostat teeb tihedat koostööd ELi asutustega EASO ja FRONTEx, kindlustamaks täielikku sidusust nende asutuste kogutud andmetes. Erinevusi Eurostatile esitatud andmete ning riiklike ametiasutuste avaldatud statistika vahel saab selgitada määratluste erinevustega, kui liikmesriigid on otsustanud järgida oma riiklikult avaldatavas statistikas erinevaid määratlusi. Määruse (EL) nr 1260/2013 kohaselt peab liikmesriik tagama, et rahvastikuandmed on kooskõlas määruse (EÜ) nr 862/2007 artiklis 3 nõutavate andmetega.

5.6. Meetmed kvaliteedi parandamiseks

Määrusele mittevastavuse korral jätkab komisjon järeelmeetmete rakendamist. Mõnel juhul on riik esitanud ebatäielikud või halva kvaliteediga andmed või need ei ole esitatud seadusega ettenähtud tähtjaks. Neid meetmeid rakendatakse Eurostati regulaarse iga-aastase vastavuskontrolli raames.

Alates 2012. aasta aruandest on need tegevused märkimisväärselt parandanud liikmesriikide esitatavate andmete terviklikkust, kvaliteeti ja ajakohasust. Eelöeldut kinnitab riiklikele statistikaametitele saadetud mittevastavust puudutavate ametlike kirjade arvu vähenemine (tabel 2).

Tabel 2. Ülevaade liikmesriikide arvust, kes on vastavuskontrolli raames saanud mittevastavust puudutavaid kirju

	Artikkel 3 Ränne, rahvastik, kodakondsuse saamine	Artikkel 4 Varjupaik	Artiklid 5 ja 7 Sisserännet käsitlevate õigusaktide täitmise tagamine	Artikkel 6 Elamisload
2011	6	5	3	5
2012	0	1	0	1
2013	2	1	0	3

2014	1	1	0	0
------	---	---	---	---

Kuna ilmnes vajadus hinnata tõhusamalt andmete kvaliteeti, juurutati andmetöötluses uus generiline tööriist andmete valideerimiseks. See automaatne tööriist on kättesaadav ka riiklikele andmeesitajatele ning kontroll põhineb Eurostati ja liikmesriikide poolt kokku lepitud valideerimisreeglite kogumitel.

Sissetulevate andmete täiendavaks hindamiseks on Eurostat võtnud ette mahukate metaandmete ja kvaliteediinformatsiooni kogumise. Kooskõlas Euroopa statistikasüsteemi kvaliteedinõuetega on alates 2014. aastast varjupaigaküsimuste, elamislubade ja õigusaktide jõustamise statistika valdkondades välja töötatud domeenispetsiifilisi kvaliteediküsimustikke. Riiklikud kvaliteediaruanded on aluseks kvaliteedi kontrollimisele, hindamisele ja paranduste tegemisele ning need tehakse avalikkusele kättesaadavaks.

Kooskõlas määruse (EL) nr 1260/2013 artikliga 8 peavad riigid viima läbi teostatavusuuringud mõiste „alaline elukoht” määratluse kasutamise kohta rahvastiku kontekstis. Uuringud sisaldavad nii juba kasutatavate kui ka potentsiaalsete andmeallikate, andmetöötluse ja vajaliku statistika hindamise võimaluse analüüsi. Nende põhimõtteline eesmärk on parandada mõistete ja määratluste võrreldavust, mille tulemusena paraneks andmete kvaliteet ja võrreldavus. Uuringuid kasutatakse aruandes määruse (EL) nr 1260/2013 kohta, mille komisjon koostab 2018. aasta lõpuks. Eespool nimetatud teostatavusuuringud ja aruanne võivad avaldada mõju Euroopa rahvastikustatistikale ja seega ka määruse (EÜ) nr 862/2007 artikli 3 kohaselt esitatavate andmete järjepidevusele.

6. KOKKUVÕTE

Tänu määrusele (EÜ) nr 862/2007 on Euroopa rände- ja rahvusvahelise kaitse statistika märkimisväärselt paranenud. Enamgi veel, alates 2012. aasta aruandest on täheldatud andmete kättesaadavuse, täielikkuse, kvaliteedi ja ajakohasuse edasist paranemist. Määrusekohased andmekogud on läbinud edasised meetodilised ja tehnilised arengud, mille tagajärjel on täiustunud liikmesriikidele antavad suunised. Määruse kohaselt laekunud andmete kvaliteet on paranenud ka tänu määruse (EL) nr 1260/2013 ja sellega seotud rakendusmeetmete jõustumisele ning ka 2011. aasta rahvaloendusele. Kvaliteedi paranemine peaks tulevikus jätkuma, eelkõige tuleb parandada andmete ajakohasust ja täpsust ning käsile võtta ala- ja ülekaetuse probleemid.

Euroopa ja riikide ametiasutused, valitsusvälised organisatsioonid ja kodanikud on hakanud kogu kõnealust statistikat ulatuslikumalt kasutama.

Määruse kohaselt nõutavad andmed peaksid kajastama kasutajate muutuvaid vajadusi, võttes samal ajal arvesse andmeesitajate suutlikkust. See võib tulevikus viia ettepanekuteni määruse muutmiseks, et lisada uusi andmekategooriaid või konkreetseid liigitusi ja/või kõrvaldada andmenõuded, kui leitakse, et need ei ole enam nii vajalikud. Komisjon on avastanud uusi lünki andmetes ja on tegelenud selle teemaga, kasutades teistsugust lähenemist andmete kogumisele,

näiteks suulisi kokkuleppeid (nt andmete kogumisel esimest korda varjupaika taotlejate, ebaseaduslike sisserändajate tagasisaatmise viisi ning elamislubade kohta – viimast vanuse ja soo alusel ning ristklassifitseeritult teiste liigitustega). Muid avastatud andmelünki, nagu näiteks artikli 3 kohaste rahvastikuandmete liigitus kodakondsuse riigi kaupa ning ka sisseränne/väljaränne eelmise/järgmise elukohariigi kaupa, ei ole võimalik kõrvaldada vabatahtlike kokkulepete raames.

Pikemas perspektiivis muutuvad erinevate rändeaspektide kohta käivad andmed tõenäoliselt paremini kättesaadavaks seoses Euroopa rahvaloenduste statistika ümberkorraldamisega pärast 2021. aastat koos võimaliku liikumisega sagedasema (iga-aastase) statistika suunas. See peaks aitama rahuldada ka kasvavat vajadust rändega seotud statistika järele.

Komisjoni õigusloome kvaliteedi ja tulemuslikkuse programmi REFIT raames võtab komisjon meetmeid, et lihtsustada liidu õigusakte ja vähendada õiguslikust reguleerimisest tulenevaid kulusi, panustades niiviisi selgesse, stabiilsesse ja prognoositavasse õigusraamistikku, mis toetab arengut ja töökohti. Teatud kattuvused seoses statistilise aruandlusega olemasolevate õigusaktide alusel rahvastiku ja rände valdkondades (nt elamislubade statistika valdkonnas) on juba avastatud ning need saab käsile võtta lihtsustatud õigusaktidele toetudes.